

Unità introduttiva

NOMI E AGGETTIVI - ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΙΘΕΤΑ

Η ιταλική γλώσσα έχει μόνο δύο γένη: το αρσενικό και το θηλυκό.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ

1. Αρσενικά σε -o → -i:

Τα περισσότερα αρσενικά ουσιαστικά και επίθετα στον ενικό λήγουν σε -o. Es. *libro rosso*.

Στον πληθυντικό -o μετατρέπεται σε -i. Es. *libri rossi*.

2. Θηλυκά σε -a → -e:

Τα περισσότερα θηλυκά ουσιαστικά και επίθετα στον ενικό λήγουν σε -a. Es. *gonna rossa*.

Στον πληθυντικό -a μετατρέπεται σε -e. Es. *gonne rosse*.

3. Αρσενικά και Θηλυκά σε -e → -i:

Υπάρχουν επίσης ουσιαστικά και επίθετα που στον ενικό λήγουν σε -e.

Es. *studente gentile* (αρσενικό), *cornice grande* (θηλυκό).

Στον πληθυντικό -e μετατρέπεται σε -i. Es. *studenti gentili*, *cornici grandi*.

Σημείωση:

Συνήθως είναι αρσενικού γένους τα ουσιαστικά που λήγουν σε -ale, -iere, -ore. Es. *ospedale, portiere, dottore*.

Συνήθως είναι θηλικού γένους τα ουσιαστικά που λήγουν σε -ice, -ione, -udine. Es. *attrice, lezione, abitudine*.

ΑΛΛΕΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Πέρα από τις βασικές καταλήξεις ουσιαστικών σε -o/i, -a/e, -e/i, έχουμε και άλλες.

Αρσενικά σε -a → -i:

α. Ουσιαστικά δάνεια από ουδέτερα της ελληνικής γλώσσας. Es. *panorama, programma, telegramma, problema*. Ο πληθυντικός αυτών των ουσιαστικών σχηματίζεται κανονικά. Η κατάληξη, δηλαδή, -a, μετατρέπεται σε -i. Es. *panorami, programmi, telegrammi, problemi*.

β. Κάποια ουσιαστικά που δηλώνουν επαγγελματική ιδιότητα.

Es. *pilota-piloti, pianista-pianisti, tassista-tassisti*.

γ. Ουσιαστικά που δηλώνουν τη φιλοσοφική, καλλιτεχνική ή πολιτική τάση ενός ατόμου.

Es. *pessimista-pessimisti, artista-artisti, comunista-comunisti*.

Αρσενικά σε -è. Es. *caffè*.

Αρσενικά σε -i. Es. *brindisi*.

Θηλυκά σε -o → -i. Es. *mano-mani*.

Θηλυκά σε -i (δάνεια από θηλυκά της ελληνικής γλώσσας). Es. *crisi, metropoli, analisi*.

Θηλυκά σε -à και σε -ù. Es. *città, virtù*.

Προσοχή!

Τα επίθετα συμφωνούν κατά αριθμό και γένος με τα ουσιαστικά. Es. *ragazzo alto-ragazzi alti, fiore giallo-fiori gialli, panorama meraviglioso-panorami meravigliosi, mano piccola-mani piccole*.

ΑΛΛΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ

Αρσενικά σε -io:

α. Σχηματίζουν τον πληθυντικό σε -i. Es. *orologio-orologi, negozio-negozi*.

β. Όταν, όμως, το -i τονίζεται, διπλασιάζεται. Es. *zio-zii*.

Αρσενικά σε -co και -go:

- α. Εάν προηγείται φωνήεν, ο πληθυντικός τους σχηματίζεται σε **-ci** και **-gi**.
Es. *astrologo-astrologi, sindaco-sindaci*.

- β. Αν όμως των συλλαβών προηγείται σύμφωνο, ο πληθυντικός σχηματίζεται σε **-chi** και **-ghi**.
Es. *banco-banchi, chirurgo-chirurghi*. Ο κανόνας αυτός παρουσιάζει αρκετές εξαιρέσεις.

Θηλυκά σε -ca και -ga:

Σχηματίζουν τον πληθυντικό σε **-che** και **-ghe**. Es. *barca-barche, riga-righe*.

Θηλυκά σε -cia και -gia:

- α. Εάν προηγείται σύμφωνο, ο πληθυντικός τους σχηματίζεται σε **-ce** και **-ge**.
Es. *coscia-cosce, pioggia-piogge*.

- β. Αν όμως των συλλαβών προηγείται φωνήεν, ο πληθυντικός σχηματίζεται σε **-cie** και **-gie**.
Es. *valigia-valigie, ciliegia-ciliegie*. Συχνά όμως συναντάμε και *valige, ciliege*.
Εάν όμως το **-i** τονίζεται, διατηρείται πάντα. Es. *farmacia-farmacie, bugia-bugie*.

Είναι αμετάβλητα στον πληθυντικό:

- α. Τα μονοσύλλαβα ουσιαστικά. Es. *il re-i re, la gru-le gru*.
β. Τα ουσιαστικά που τελειώνουν σε σύμφωνο (ξένες λέξεις). Es. *il film-i film, il tram-i tram, il bar-i bar*.
γ. Τα αρσενικά σε **-i**. Es. *il brindisi-i brindisi*.
δ. Τα θηλυκά σε **-i** (δάνεια από θηλυκά της ελληνικής γλώσσας).
Es. *la crisi-le crisi, la metropoli-le metropoli, l'analisi-le analisi*.
ε. Τα θηλυκά σε **-ie**. Es. *la serie-le serie* (εξαίρεση: *la moglie-le mogli*).
στ. Τα ουσιαστικά που τονίζονται στη λήγουσα. Es. *la città-le città, la virtù-le virtù, il caffè-i caffè*.
ζ. Οι «κομμένες» λέξεις.
Es. *la foto(grafia)-le foto(grafie), la bici(cletta)-le bici(clette), il cinema(tografo)-i cinema(tografi)*.

L'ARTICOLO DETERMINATIVO - ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Αρσενικά:

- α. Χρησιμοποιούμε το άρθρο **il** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν από σύμφωνο. Es. *il libro, il fiore*.
β. Χρησιμοποιούμε το άρθρο **lo** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν από **s + σύμφωνο** (*sb, sc, sp, st ...*), **z**, **ps**, **pn**, **gn**, **x**, **y**. Es. *lo sbaglio, lo scaffale, lo sportello, lo stivale, lo zingaro, lo psicologo, lo pneumatico, lo gnomo, lo xenofobo, lo yogurt*.
γ. Χρησιμοποιούμε το άρθρο **l'** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν από φωνήεν. Es. *l'albero, l'italiano*.

Θηλυκά:

- α. Χρησιμοποιούμε το άρθρο **la** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν από σύμφωνο. Es. *la matita, la gonna*.
β. Χρησιμοποιούμε το άρθρο **l'** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν από φωνήεν. Es. *l'aula, l'italiana*.

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Αρσενικά:

- α. Χρησιμοποιούμε το άρθρο **i** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν από σύμφωνο. Es. *i libri, i fiori*.
β. Χρησιμοποιούμε το άρθρο **gli** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν από **s + σύμφωνο** (*sb, sc, sp, st ...*), **z**, **ps**, **pn**, **gn**, **x**, **y**. Es. *gli sbagli, gli scaffali, gli sportelli, gli stivali, gli zingari, gli psicologi, gli pneumatici, gli gnomi, gli xenofobi, gli yogurt*.
Χρησιμοποιούμε, επίσης, το άρθρο **gli** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν από φωνήεν. Es. *gli alberi, gli italiani*.

Θηλυκά:

- Χρησιμοποιούμε το άρθρο **le** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν είτε από φωνήεν είτε από σύμφωνο.
Es. *le gonne, le italiane*.

Unità 1

PRESENTE INDICATIVO - ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ

Η έγκλιση της οριστικής εκφράζει ένα γεγονός σίγουρο, βέβαιο.

- Ο ενεστώτας χρησιμοποιείται για να εκφράσει μια πράξη που συντελείται τη στιγμή κατά την οποία μιλάμε ή για να εκφράσει μια πράξη που γίνεται από συνήθεια ή κατ' επανάληψη.
- Οι καταλήξεις του ενεστώτα είναι οι ακόλουθες: **-are** (για τα ρήματα της πρώτης συζυγίας), **-ere** (για τα ρήματα της δεύτερης συζυγίας) και **-ire** (για τα ρήματα της τρίτης συζυγίας).
- Όπου τονίζεται το ρήμα στο πρώτο ενικό πρόσωπο **io**, εκεί θα τονίζεται και στα πρόσωπα **tu**, **lui**, **loro**, ενώ στα πρόσωπα **noi**, **voi** ο τόνος κατεβαίνει μία συλλαβή: *lavoro*, *lavori*, *lavora*, *lavorano*, αλλά *lavoriamo*, *lavorate*.
- Τα περισσότερα ρήματα της τρίτης συζυγίας (**-ire**) παίρνουν στο πρώτο, δεύτερο, τρίτο ενικό πρόσωπο και τρίτο πληθυντικό το χαρακτηρισμό **-isc-** μετά το θέμα του ρήματος και πριν την κατάληξη, όπως το **finire**: *finisco*, *finisci*, *finisce*, *finiscono*, αλλά *finiamo*, *finite*.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΡΗΜΑΤΩΝ Α' ΚΛΙΣΗΣ (ΣΥΖΥΓΙΑΣ)

- Όλα τα ρήματα της α' κλίσης που τελειώνουν σε **-care** και **-gare**, χρειάζονται την προσθήκη του γράμματος **-h-** στο β' ενικό και στο α' πληθυντικό, για να διατηρήσουν το «σκληρό» ήχο σε όλα τα πρόσωπα. Es. *cercare*: *cerco*, *cerchi*, *cerca*, *cerchiamo*, *cercate*, *cercano*.
- Τα ρήματα που τελειώνουν σε **-ciare** και **-giare**, αποβάλλουν το δεύτερο **i** στο β' ενικό και στο α' πληθυντικό. Es. *cominciare*: *comincio*, *cominci* (και όχι *comincii*), *comincia*, *cominciamo* (και όχι *cominciiamo*), *cominciate*, *cominciano*.
- Όταν, όμως, το **i** του θέματος τονίζεται, τότε δεν αποβάλλεται. Es. *inviare*: *invio*, *invi*.

L'ARTICOLO INDETERMINATIVO - ΑΟΡΙΣΤΟ ΑΡΘΡΟ

Αρσενικά:

- Χρησιμοποιούμε το άρθρο **un** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν είτε από σύμφωνο είτε από φωνήεν (δηλαδή, για τα ουσιαστικά που παίρνουν σαν οριστικό άρθρο το *il* και το *l'*).
Es. *il libro* → **un libro**, *l'albero* → **un albero**.
- Χρησιμοποιούμε το άρθρο **uno** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν από *s* + **σύμφωνο** (*sb*, *sc*, *sp*, *st* ...), *z*, *ps*, *pn*, *gn*, *x*, *y* (δηλαδή, για τα ουσιαστικά που παίρνουν σαν οριστικό άρθρο το *lo*).
Es. *lo zingaro* → **uno zingaro**, *lo stivale* → **uno stivale**.

Θηλυκά:

- Χρησιμοποιούμε το άρθρο **una** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν από σύμφωνο (δηλαδή, για τα ουσιαστικά που παίρνουν σαν οριστικό άρθρο το *la*). Es. *la matita* → **una matita**.
- Χρησιμοποιούμε το άρθρο **un'** για τα ουσιαστικά που αρχίζουν από φωνήεν (δηλαδή, για τα ουσιαστικά που παίρνουν σαν οριστικό άρθρο το *l'*). Es. *l'italiana* → **un'italiana**.

L'AGGETTIVO - ΤΟ ΕΠΙΘΕΤΟ

- Το επίθετο στην ιταλική γλώσσα το συναντάμε με τρεις διαφορετικές καταλήξεις. Έτσι έχουμε επίθετα με κατάληξη **-o** για τα αρσενικά, επίθετα με κατάληξη **-a** για τα θηλυκά και τέλος, επίθετα με κατάληξη **-e** που αναφέρονται και σε αρσενικά και σε θηλυκά.
- Το επίθετο συμφωνεί πάντα κατά γένος και αριθμό με το ουσιαστικό. Στη σύνταξη, συνήθως, ακολουθεί το ουσιαστικό, ιδίως όταν έχει περισσότερες συλλαβές.
Es. *il cane nero* - *i cani neri*
la penna rossa - *le penne rosse*
il ragazzo francese - *i ragazzi francesi*
la ragazza francese - *le ragazze francesi*